



GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal Holidays. 75,000 Readers.

Največji slovenski dnevnik v Zdrženih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 164. — Štev. 164.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 15, 1936 — SREDA, 15. JULIJA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

A. F. L. SE NE MORE ODLOČITI ZA IZKLJUČITEV LEWISA

VODITELJ UNITED MINE WORKERS JE POPOLNOMA IGNORIRAL VABILO IZVRŠILNEGA ODBORA

Vodstvo Federacije se nikakor ne more odločiti za izključitev Lewisa in njegovih tovarišev. — Na črni listi je enajst strokovnih organizacij. — Lewis pravi, da ne ve nič drugega kot tisto, kar je čital v časopisih.

WASHINGTON, D. C., 14. julija. — Dobro informirani krogi so prepričani, da je izvrševalni odbor Ameriške Delavske Federacije sklenil izključiti United Mine Workers in enajst strokovnih organizacij, ki so zastopane v odboru za industrijalno organizacijo (CIO), toda do danes opoldne ni bil storjen v tej smeri še noben odločilen korak.

Nič posebnega se ni zgodilo, kar bi imelo kakšen vpliv na splošen položaj, — je rekel William Green, predsednik Ameriške Delavske Federacije. Svrha današnje dopoldanske seje je bila, dati dvanajstim povabljenim organizacijam priliko, ovreči očitke, da so ustanovili konkurenčno organizacijo.

Namen "vstašev" je, spraviti vse delavce posameznih velikih industrij v eno samo unijo, dočim se zavzema Green za strokovne organizacije, to se pravi, naj bodo električarji, karpenterji, plumberji itd., organizirani vsak v svoji organizaciji, ne oziraje se, v kakšni industriji so zaposleni.

John L. Lewis, vodja CIO skupine, se je vrnil danes s potovanja ter ni hotel niti z besedo omeniti posvetovanj izvrševalnega odbora Ameriške Delavske Federacije. Rekel je, da ve le tisto, kar je čital v časopisih.

Lewis bo jutri govoril pri zajtrku National Press Cluba in bo ob tej priliki najbrž pojasnil svoje nazore.

WASHINGTON, D. C., 14. julija. — Poravnava spora v Ameriški Delavski Federaciji je sedaj še bolj oddaljena, ko se je John L. Lewis in drugi člani odbora za industrijsko organizacijo niso odzvali povabilu, da pridejo pred izvrševalni odbor delavske federacije in zagovarjajo svojo stvar.

Predsednik delavske federacije William Green je rekel, da obžaluje, da voditelji industrijske organizacije niso na njegovo povabilo niti odgovorili.

"Upali smo," je rekel Green, "da bi razprava pred izvrševalnim odborom dovedla do kompromisa in je bil v resnici to naš namen, ko smo Lewisa in njegove tovariše povabili na razgovor. Žal, da niso hoteli priti in so s tem izvrševalnem odboru obtežilo delo."

Član Lewisovega industrijskega odbora J. Brophy je rekel: "Izvrševalni odbor nima postavne pravice, da bi suspendiral unije in tudi za tako postopanje nima podpore članstva American Federation of Labor."

Lewisov odbor je pred nekaj dnevi pričel organizirati jeklarje in Brophy pravi, da je v unijo stopilo že več sto delavcev.

Ako delavska federacija suspendira unije pod CIO, tedaj bo izgubila 1,250,000 svojih članov ter \$10,000 mesečnih prispevkov.

Polg tega, da je nastal v Delavski Federaciji spor zaradi organizacijskih načel, je med obema skupinama tudi politična razlika.

Lewis dejansko podpira Rooseveltovo kampanjo in je rekel, da bodo vsi njegovi delavci volili Roosevelta.

Green pa zahteva, da se Delavska Federacija, kot vedno do sedaj, zadrži nevtralnno in da vsak vo-

Novi sporazum—udarec za Malo antanto

DELO JE BILO USTAVLJENO ZARADI VROČINE

Velika družba za avtomobile bo zaprla tovarne v vročini. — Delavci bodo o tem odločili.

DETROIT, Mich., 14. julija. — Ker so zadnjih 14 ur prihajala poročila o smrtnih slučajih vsled vročine vsakih deset minut, je General Motors Corporation naznanila, da bo tisoče svojih delavcev vprašala, ako so zadovoljni, da se v 65 tovarnah ustavi delo, dokler vročina ne poneha.

V enajstih dneh hude vročine je po vseh Zdrženih državah umrlo 1626 ljudi; na poljskih pridelkih pa je škoda do \$300,000,000.

V Michiganu je v šestih dneh vsled vročine umrlo 390 ljudi. V umobolnici je umrlo 23 bolnikov in mrtvašnica je bila polna mrtvecev.

V Henderson, Ky., je bilo 113 stopinj vročine, v Harrisburg in Carbondale, Ill., pa 112.

V Washington, D. C., je administrator za odpomoč farmerjem Rexford G. Tugwell imel konferenco za zastopniki šestih prizadetih držav osrednjega zapada. Takoj so bili dovoljeni trije milijoni dolarjev za pomoč farmerjem.

V Severni Dakoti so pričeli graditi 20 jezov za namakanje farmerske zemlje, da preprečijo obnovitev letošnje katastrofe.

Dež je prinesel nekaj olajšanja v Wyomingu in Montani ter je pogasil gozdne požare blizu Gillette, Wyo. Oblasti so sedaj mnenja, da farmerjem sedaj ne bo več treba prodati živine, ko je prišel dež.

V severnem delu Minnesote je sicer tudi deževalo, toda gozdni požari še niso pogaseni.

PRIZNAL UMOR Z OPEKO

CHICAGO, Ill., 14. julija. — James C. Tobin, ki je star 32 let, je bil aretiran, ker je nadlegoval majhne otroke in policija je bila presenečena, ko je priznal, da je z opeko ubil 24 let staro Mrs. Florence Thompson Castle.

Priznal je tudi, da je pobegnil iz umobolnice in Elgin, Ill., pred dvema mesecema, toda policija je mnenja, da si ta umor samo domišlja in ga bo poslala zato v zavod za slaboumne.

Neznani morilec je 29. junija z opeko ubil Mrs. Catle v pričo njenega 7 let starega sina.

li po svojem političnem prepričanju. Vendar pa je Green izjavil, da bo volil Roosevelta.

Izvrševalni odbor delavske federacije najbrže ne bo na svoji sedanji seji suspendiral upornih unij, temveč bo to odločitev prepustil konvenciji v novembru.

ROOSEVELT NA POČITNICAH

Roosevelt se je odpeljal na počitnice. — Obljubil je zvezno pomoč za poplavljenе kraje.

HYDE PARK, N. Y., 14. julija. — Predsednik Roosevelt se je sinoči s posebnim vlakom odpeljal v Rockland, Maine, od koder se bo z jahto odpeljal proti severu in bo v svojem prostem času največ lovil ribe. Pred svojim odhodom pa je še sprejel delegacijo "United States Flood Control Federation", ki zastopa vsled pomladanske povodnji prizadete okraje države Connecticut, Massachusetts, New York, Pennsylvania, W. Va. in Ohio. Predsednik je delegaciji obljubil, da bo zvezna vlada zgradila jezove za preprečenje poplav.

Njegova pomorska vožnja se bo pričela v Rockland, Maine in ga bo vodila do Campobello, N. B., kjer ima svojo poletno hišo.

Iz Campobello bo odpotoval v Quebec na obisk generalne gvernerja Kanade lorda Tweedsmuir, nato pa se bo v začetku avgusta z avtomobilom peljal po krajih, katere je zaradi povodenj letošnje pomladi.

V svoji prošnji navaja delegacija, da med prebivalstvom v krajih pomladanske povodnji prevladuje velik strah, ker je povodenj zahtevala mnogo človeških življenj in je napravila ogromno škodo, kar se more zopet ponoviti jeseni, ko v septembru in oktobru voda zopet pričneja naraščati.

LEWIS DOUGLAS OPERIRAN

V Lenox Hill bolnišnici v New Yorku je bil včeraj operiran Lewis Douglas, ki je pred dvema leti resigniral kot proračunski ravnatelj. Operacija na črevesju se je dobro posrečila.

NAJVEČJI ČLOVEK NA SVETU

ALTON, Ill., 13. julija. — Robert Wadlow, boječ, 18 let star mladenič, je največji človek, kar jih more zaznamovati zgodovina.

Visok je 8 čevljev in 5 palcev ter nosi čevlje št. 35. Tehta pa 425 funtov.

Naročite se na "Glas Naroda" največji slovenski dnevnik v Zdrženih državah.

VLADA SE BOJI DEMOSTRACIJ

Policija mora skrbeti, da se ne spopadejo pristaši leve in desnice. — 147. obletnica padca Bastile.

PARIZ, Francija, 14. julija. — Policija čaka težavna naloga, da pri jutrišnjem obhajanju 147. obletnice padca Bastile prepreči spopad med vladnimi pristaši in njihovimi nasprotniki, med pristaši leve in desnice.

Medtem ko je policija prejela za ta dan posebna povelja, ste obe stranki pozvali svoje pristaše, da se v kar največjem številu udeležijo velike parade, v kateri bo vojaštvo korakalo mimo predsednika Lebruna in vladnih zastopnikov, mimo socialističnega ministrskega predsednika Leona Bluma, radikalno socialističnega vojnega ministra Edouarda Daladier in komunističnega poslanca Maurice Thorez.

Pri tej paradi hoče vojaštvo dokazati, da tudi vlada "ljudske fronte" ne zanemari obrambe dežele. Na veliki narodni praznik pa bo priredila svojo veliko paradu "ljudska fronta", ki se bo zbrala na Place de la Bastille.

Po obeh paradah bo v največjem pariškem gledališču Chatelet brezplačna predstava levično politične igre "14. julij". V igri nastopi 330 igralcev.

Pri civilni demonstraciji ljudske fronte — komunistov, socialistov in radikalnih socialistov — gre ne samo za proslavo narodnega praznika, temveč tudi za zmagovalje pristašev ministrskega predsednika Bluma.

Lansko leto so komunisti in socialisti skupno demonstrirali proti tedanji vladi ministrskega predsednika Lavala, h kateri so tedaj tudi pripadali radikalni socialisti, ki sedaj z obema levičnima strankama tvorijo "ljudsko fronto".

Socialistična stranka je pozvala svoje člane, da se pri obhajanju bastiljske dne zberejo na Champs Elysses, da s tem proslavijo zmago nad fašisti.

ŠPANSKI PRETI DRŽAVLJANSKA VOJNA

MADRID, Španija, 13. julija. — Danes je bilo mobiliziranih stotisoč španskih vojakov ter štirideset tisoč narodnih gardistov, ker se vlada boji izbruha državljanske vojne. Napetost med pristaši leve in pristaši desnice je namreč dospela do viška. Višek je pa tvoril umor Calva Sotela, monarhističnega voditelja, čigar truplo so našli razsekano na nekem pokopališču.

LOCARNSKA KONFERENCA SKORO GOTOVO NE BO SKLICANA

BERLIN, Nemčija, 14. julija. — Vzelo bo več dni, predno se bo pokazal učinek senzacionalnega sporazuma med Avstrijo in Nemčijo. Mogoče bo vzelo še nekaj tednov, predno bo ta učinek po celi Evropi viden. Ta sporazum je popolnoma premenil politično obzorje Evrope.

INDIJANCA SO POL URE OBEŠALI

Earl Gardner je umoril svojo ženo in otroka. — Zanjka je bila odnehal in je visel na vislicah 33 minut.

SAN CARLOS, Ariz., 14. julija. — Indijanec iz rodu Apačev, 31 let stari Earl Gardner je nad pol ure visel na vislicah, predno ga je zdravnik proglašil za mrtvega.

Kraj okoli vislice je bil močno zastražen, ker so se oblasti bale, da bodo Indijanci obsojena skušali osvoboditi. Za vislice je služil stroj za drobljenje kamenja, ki ga vporabljajo pri gradbi Coolidge kanala.

Ko mu je rabelj nataknil zanjko, je spodmaknil vrata pod njim, toda zanjka se je pomaknila naprej in se ni zadržala. Potegnili so ga nazaj nezavestnega. Rabelj mu je zanjko vnovič nataknil in tedaj se je pravilno zadržala.

Gardnerja so ponoči v avtomobilu pripeljali do vislice, toda je moral pet ur čakati, da se je zdanilo. Proti jutru je zaspal, medtem ko je 42 policistov korakalo okoli avtomobila, pričakujoč napada Indijancev.

Gardner je bil obsojen na smrt, ker je umoril svojo ženo in sina. Že prej pa je Gardner z nožem zaklal nekega Indijanca in je za to odsedel 7 let ječe. Sedaj je priznal umor svoje žene in sina, da mu ni bilo treba zopet v ječo. Tekom sodniške obravnave je rekel: "Najboljše je, da vzamete dobro vrv in me naglo obesite."

NAJLEPŠI MOŠKI

NEWPORT, R. I., 13. julija. — V tukajšnjem kopališču, kjer se zbira takozvana "smetana" newyorške družbe, se je vršila lepotna tekma. Za najlepšega moškega je bil proglašen milijonar John Jacob Astor. Dobil je 72 glasov. Za najlepšo žensko v Newportu pa velja njegova svakiinja Virginia French, ki je dobila 132 glasov.

Prvi učinek bo najbrže preložitve konference locarnskih držav v Bruselju. Ta konferenca je bila sklicana za 22. julija ter je imela določiti, kaj je storiti, ker je Nemčija zavrgla locarnsko pogodbo, ko je z vojaštvom zasedla Porenje.

Morebiti bo sedaj tudi Hitler odgovoril na angleško vprašanje. Na nekatera vprašanja pa je sedaj že tudi odgovoril z dejanjem, mesto z besedami.

S tem, da je Hitler sklenil sporazum z Avstrijo, in sklenil prijateljstvo, je tudi odstranjena nevarnost, da bi bila Nemčija obkrožena s ovržnimi državami.

Postavljena je tudi močna ograja med Francijo in njenimi zaveznicami Male antante. Mala antanta je prišla skoro ob vsako veljavo. Romunska se more nasloniti na Rusijo, Čehoslovaški in Jugoslaviji pa ne bo preostajalo drugega, kot da 'stopite v prijateljsko zvezo z Nemčijo. Jugoslavijo že sedaj vežejo tesne trgovske zveze z Nemčijo in se bo iz tega najbrže tudi razvila politična zveza.

Ker je Italija odklonila svojo udeležbo na locarnski konferenci, je belgijski ministrski predsednik Paul van Zeeland prepustil Angliji in Franciji, da odločite, ako sploh kaže še sklicati locarnsko konferenco.

POTRES V ČILE

ALTAL, Čile, 13. julija. — Tukaj se je pojavil močan potres, ki je trajal skoro tri minute. Dve šoli sta porušeni, poslopje angleškega konzulata je pa močno poškodovano. Po čudnem naključju ni bil nihče poškodovan.

KUBANSKI POSLANIK NA DUNAJU

HAVANA, Kuba, 13. julija. — Senat je danes potrdil imenovanje grofa Nicholasa del Rivera za kubanskega poslanika na Dunaju. Rivero bo obenem zastopal Kubo tudi pri Vatikanu.

POLITIČNI NEMIRI V SIRIJI

BEIRUT, Sirija, 13. julija. — V pristanišču Saida so izbruhli nemiri, ki so zahtevali štiri življenja. Več demonstrantov je bilo ranjenih.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and address of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četr leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Dopisi brez podpisa in osebni se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje pridemo naslovnika.

Advertisement Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 5-1242

NOVA TROZVEZA

Konci prejšnjega tedna je bil sklenjen med Nemčijo in Avstrijo "sporazum", ki mu je Italija botrovala.

V Evropi se je torej ponovila nova trozveza, ki je naperjena proti Angliji, Franciji in Sovjetski uniji.

Zaenkrat se ne ve, če bo avstrijsko-nemško-italijansko soglasje trajno ali je pa le nekakšen začasen mostiček, po katerem skuša Evropa prekoračiti nevaren političen hudournik.

Naj bo sporazum začasen ali trajen, jasno je, da bosta od njega največ profitala Hitler in Mussolini.

Kakšen dobiček bo imela Avstrija, niti njenemu kanclerju Schuschniggu ni znano. Zdi se, da je v veliki hazardni igri Avstrija le zastavni predmet.

Hitlerja in Mussolinija čakajo še težki časi. Hitler se mora odločiti, če naj se pridruži "mirovni fronti", ki jo skušajo osnovati Anglija, Francija in Rusija, ali naj se pusti obkoliti od njih in njihovih zaveznikov.

Tudi Mussolinija hočejo v francosko-angleško-sovjetsko družino. Mussolini se pa ne bo odzval vabilu, dokler Fancija in Anglija ne priznata podjarmljenja Abesinije in dokler ne preključeta nadvse resnične obdolžbe, da je Italija napadla Abesinijo.

Angliji nič kaj ne diši kaša, ki se sedaj kuha v Evropi. Večji zadregi je negl je bila leta 1914. Angleški državniki žele, da bi se Nemčija nekoliko bolj zanimala za mir in da bi ne gradila toliko bombnih letal, ki bi utegnili razdejati London.

Med Nemčijo in Avstrijo je bil sklenjen sporazum v polnem soglasju s Hitlerjevo izjavo, ki jo je podal dne 27. maja 1935.

Takrat je rekel: — Nemčija niti ne želi niti ne namerava vmešavati se v notranje avstrijske zadeve. Nemčija neče anektirati Avstrije ali se združiti z njo. Nemški narod in vlada pa želita, da je nemškemu narodu zajamčena pravica samoodločevanja.

Avstrija je približno petindevetdeset odstotno nemška. Naziji imajo v Avstriji pretežno večino, četudi jim vlada ob vsaki priliki skuša nasprotovati.

Če bi se vršilo v Avstriji ljudsko glasovanje, bi dobil Hitler — dasi je onkraj meje — največ glasov.

Na to je mislil Hitler, ko je govoril o samoodločevanju. Mussolini neče imeti na oni strani Brennerja Nemčije. Šibkejo Avstrijo ima dobi rajše za svojo sosedo.

Nemčija in Italija se v marsičem strinjata, v marsičem si pa nasprotujeta. Vsled tega je že vsaj zaenkrat trajna zveza med Nemčijo, Avstrijo in Italijo nemogoča.

STROŠKI NATURALIZACIJE

Ta je trinajsti izmed vrste člankov o naturalizaciji in državljanstvu.

Nedavno je neki federalni sodnik v državi Louisiana odbil prošnje za državljanstvo štirih inozemcev, ker so bili na "relifu". Mnogi ljudje so bili ogorčeni radi tega odloka in bržkone bo vložen priziv proti istemu. Ako kdo ne bi maral delati in tako izpolnjevati svoje dolžnosti napram družini in družbi, bi bil ta odlok popolnoma na mestu. Odreči pa državljanstvo inozemcu dobrega značaja, ki želi delati, samo zato, kar po nesreči ne more najti dela in je zato prisiljen iskati podpore, je povsem druga stvar. Tako zanikanje povsem krivično predstavlja, da je poedinec odgovoren za sedanje pomanjkatje dela mesto celotne družbe.

Kar se tiče stroškov, spojenih z naturalizacijo, se dostikrat sliši s strani kakega inozemca, da bi rad postal državljan, ali da si ne more to privoščiti radi stroškov. Dostikrat bi bilo bolj umestno reči, da si ne more privoščiti ne biti državljan, kajti državljanstvo utegne pomenjati zaslužek ali starostno pokojnino. Ni dvoma da je v sedanjih razmerah za mnoge jako težko plačati zahtevane pristojbine. Ali ako je državljanstvo kaj vredno, inozemec mora biti pripravljen kaj žrtvovati za isto. Tudi če je začasno na "relifu", naj si prišteje ali izposodi denar, potreben za pristojbino.

Nekdaj je ves strošek za naturalizacijo znašal le \$5.00. Kasneje so pristojbino povisali na štirikrat toliko, na \$20.00. Leta 1934 je Kongres vsled protestov proti visokim pristojbinam, ki za mnoge onemogočuje naturalizacijo, znižal pristojbine za vse postopanje na polovico, t. j. \$10.00.

Dandanes znaša torej ves strošek za pristojbino — razun v posebnih slučajih — le \$10. Pa ta znesek ni plačljiv na enkrat, marveč v treh obrokih tekom doba vsaj dveh let.

Ko inozemec zaprosi za svoj "prvi papir", t. j. ko izjavi svojo namero, da hoče postati državljan, mora plačati \$2.50 za svoje spričevalo o prihodu — uradno potrdilo, da je bil zakonito pripuščen v Združene države za stalno bivanje. Oni, ki so prišli pred dnem 29. junija 1906, ne potrebujejo spričevala o prihodu in dosledno nimajo plačati ničesar, ko vlagajo svojo prošnjo za "prvi papir."

Ko je naturalizacijska oblast našla iz priseljeniških zapisnikov, da je bil prosilec zakonito pripuščen v Združene države za stalno bivanje, ga obvesti, naj pride, da izjavi namero, in ko dobi "prvi papir" mora zopet plačati \$2.50.

Potem treba čakati vsaj dve leti ali še več, ako ne stanuje že pet let v Združenih državah, predno more inozemec storiti korak, t. j. vložiti prošnjo za naturalizacijo. Ko vložiti to prošnjo, treba plačati končno pristojbino ki znaša \$5.00.

Pristojbine, plačane vladi, niso seveda edini stroški, spojeni z naturalizacijo. Povrh teh pristojbin so tudi postranski stroški. Treba priložiti po dve sliki toliko za "prvi papir" kolikor za "drugi". To tudi nekaj stane. Potem je zamuda časa. V splošnem ni treba izgubiti mnogo časa za "prvi papir", ali polovica delavnega dne in tudi še več se izgublja, ko treba iti pred naturalizacijskega izpraševalca. Pa je tudi vprašanje prič, ki jih dostikrat treba nagraditi za izglubljeni zaslužek.

Mnogi inozemci se zatekajo k pravniku ali izvedencu, da jim izpolni prošnje za naturalizacijske papirje. Dočim je res, da treba biti jako natančen pri odgovarjanju na razna vprašanja v tiskovinah, ni ta dodatni strošek večinoma potreben. Skoraj v vseh ameriških mestih so ustanove, ki rade pomagajo inozemcu izpolniti te prošnje.

Ako se je inozemec odločil postati ameriški državljan, naj se nikar ne ustraši stroškov, spojenih z naturalizacijo. Z malo previdnosti, more omejiti stroške na plačilo pristojbin in nekaj postranskih stroškov.

Čitatelj more najti podrobne informacije o stroških naturalizacije in o drugih vprašanjih, ki se tičejo iste, v brošuri "How to Become a Citizen of the United States" obsegajoči 64 strani, ki jo izdaja Foreign Language Information Service 222 Fourth Ave., New York. Knjižica stane 50 centov.

Prečitajte par poglavij romana "Grad Hubertus", pa boste nestrpno pričakovali nadaljevanj.

Iz Jugoslavije.

ČUDODELNEGA ZDRAVNIKA ZA DUŠEVNE BOLEZNI

Imajo v smederevski okolici, v vasi Kaonici. Radojko Marković se imenuje in je preprost kmetič ki ima polno hišo otrok. K Radojku prihajajo bolniki od blizu in daleč, revni in bogati na preprostih kmetijskih vozeh in v luksuznih avtomobilih in "čudodelnik" zdravi vse — brezplačno. Če mu ponudiš denar, ga ne sprajme, češ, da je zdravljenje bolnikov njegova krščanska dolžnost. Seveda, če mu pa z bolnikom vred izroče pogačo v kateri je zapečena petdesetača, pa "čudodelnik" pogačo vendarle vzame. Smederevski zdravnik so hoteli proučiti način Radojkovega zdravljenja in je moral Radojko sam rad govori o svojih zdravniških uspehih in navaja celo vrsto ljudi, katerim je vrnil zdravje. Pravi pa, da o vsakem bolniku sanja, preden pride bolnik k njemu. Ne zdravi pa bolnikov samo na svojem domu, temveč tudi veliko potuje, ker ga kličejo tudi k bolnikom na njihov dom.

KIPI BOGA SOLNCA

Herec-Bosna je bila toriče raznih verskih pokretov. Tam je bil tudi razširjen še v tretjem in četrtem stoletju kult Mitre, boga solca. Lep kip tega božanstva so pred nekaj leti našli v Jajcu. Drug tak kip pa so našli v neki vasi blizu Konjice. Ta kip je shranjen v sarajevskem muzeju, kip v Jajcu pa bo zdaj po sklepu društva za čuvanje starodavnih spomenikov popolnoma odkopan, da ga bodo lahko ogledovali izletniki in znanstveniki, ki obiskujejo Bosno.

36 REVNIH NEVEST DOBILU DOTO IZ DOHODKOV STARE HIŠE

V Šabcu celo mnogi domačini ne poznajo zanimive zgodovine velikega poslopja, ki mu pravijo "Krsmanovača". Pred 50 leti je ugledni trgovec in bogataš Stevan Topuzović začel graditi to poslopje, a je umrl pred dovršitvijo. V svoji oporoki je določil, naj se vsako leto iz dohodkov hiše izplača doto po 100 cekinov dvem nevestam iz revnih trgovskih ali obrtniških rodbin. Neveste je izbirala občinska uprava, kateri je pokojni Topuzović prepustil izvršitev svoje nenavadne oporoke. Med svetovno vojno

so avstrijske granate "Krsmanovača", porušile in ko je bilo po vojni poslopje obnovljeno, so se skušali Topuzovičevi dediči otresti določil oporoke. Mislili so, da so nekdanje dote revnih obrtniških hčera že pozabljene. Ni pa oporoko pozabila občinska uprava, ki zahteva zdaj od dedičev, da za 18 let nazaj položijo v občinski blagajni denar za izplačilo dot. Topuzovičevi dediči so bili pripravljani plačati namesto zlatnikov 12 Din. češ, da je nekdanj v predvojni dobi zlatnik toliko veljal. Občina pa zahteva za en zlatnik okrog 130 Din. Če bo ta zahteva prodrla, bodo morali dediči 36 nevestam izplačati okrog pol milijona dinarjev. Z zadevo se bo bavilo zdaj sodišče.

MLADENIČ, KI JE PRODAL MLADOST

Išče sedaj po primorskih in dalmatinskih kopališčih pomlajenega starca. Letos je nastala velika senzacija zaradi operacije, ki jo je izvršil v pomladitveni svrhe novosadski kirurg dr. Uzelac. Mlademu tapetniku Mariću je izrezal spolno žlezo in skušal z njo pomladiti nekega bogatega starca iz Beograda. Mladenič je dobil 4000 Din, objubljen pa mu je bilo baje 20.000 Din. Pomlajenega starca so iskali brezuspešno po vsem Beogradu in zdaj ga išče na svojo roko mladi Marić. Fant je hodil po Beogradu zdaj pa obiskuje primorska in dalmatinska kopališča. Iz senzacije skuša kovati kapital in, kakor je videti, mu to tudi uspeva. Dobro je oblečen in ko hodi iz kraja v kraj brenka na kitaro in prepeva.

Naši v Ameriki

KOJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

Florian Mohar, znani grocerist in mesar v Lauriumu, Mich., se je oženil s Frances Jenić iz Raymboultowna.

Antonija Schutte, hči gostilničarja John Schutteja, je v Chicagu dovršila študije za bolničarko.

V Orient. Ill., je za tjetiko umrl Anton Tomšič, star 51 let in doma iz Kostrevnice pri Litiji na Dolenjskem.

V Joliet, Ill., je umrl John Klemenčič, doma od Metlike v Beli Krajini, ki je živel v Ameriki čez 50 let. Zapušča več sorodnikov.

Peter Zgaga

KAKO NAJ PIŠEMO!

Ja, kako, to je vprašanje. Ali naj se učimo pisanja po starokrajških časnikih in knjigah, ki nami postajajo bolj in bolj neumljive?

Jugoslovanstvo je nekaj lepega, jugoslovanščina pa našim ušesom nič kaj prijetno ne zveni.

Slovenci smo nekoč rekli kmetu - kmet, sedaj mu pa pravijo v domovini "zemljoradnik".

To je hrvatsko ali srbsko in mogoče tudi jugoslovansko, slovensko pa ni.

Šlišal sem že rojaka, ki je vzkljnil:

— To pa ni dosti, ker je dobil obtožence tri leta robije, kaj bo to — tri leta robije! Za tri leta naj bi ga prav pošteno zaprli, da bi se že vsaj malo spokoril za greh.

Vojaška kaprola, (ki ni bil nikdar prav poseben slovenski) so prekrstili v "kaplara", volitive so "izbori", konec tedna je pa že v vsaki slovenski hribovski vasi pristni angleški "weekend".

Nekateri pravijo bralcem "bravci", največ preglavci pa dela starokrajskim pisateljem in časnikarjem dvojina ženskega spola.

Ta piše, naprimer: "Dve ženski sta prišli"; drugi: "dve ženski ste prišle"; tretji: "dve ženski sti prišli".

Bogu bodi potoženo ali zalivaljeno, da sta "dve ženski tukaj"; nihče pa ne ve natančno, če sta prav "prišli" ali "prišle".

Nekateri pišejo "zmisel", drugi "smisel"; nekateri so "izpreminjajo", njihovi tovariši se "spreminjajo" in so tudi pisatelji, ki "nepremenjani" ostanejo.

"Vzpored" veselice je lahko "spored", "vsposed", pa tudi o "usporedu" smo že čitali.

Agitacija je včasih potrebna, pa človek ne ve, če bi se je "vztrajno" ali "ustrajno" lotil.

To je par primerov, ki dokazujejo, da slovničarji in književniki še niso na čistem in tudi še tako kmalu ne bodo.

Nekateri so začeli stikati po starih besednjakih, in tako po raznih spisih kar mrgoli sicer pristnih slovenskih besed, ki so pa tako zastarele in pozabljene, da jih nihče več ne razume, najmanj pa Slovenci.

Nedavno sem čital spis, ki ga je neko s precejšnjim trudom sestavil iz pozabljenih pristnih slovenskih besed in izrazov.

Jutri bom spis na tem mestu objavil.

Nekatere izraze bodo razumeli Štajerci, nekateri Gorenjci, Dolenjci in Primorci, za lučjo bi pa morali iskati človeka, ki bi mi mogel spis dobesedno prevesti v današnjo slovensčino.

Torej nikar se ne ustrašite, dragi čitatelji!

Tisto, kar bo jutri v moji koloni, ni kitajščina ali latovščina, pač pa slovensčina, ki je nihče več ne razume, dočim si naši "moderni" pisatelji prizadevajo, da bi jo uvedli v knjige in časopise ter jo deloma že uvajajo.

Glede jutrišnje kolone naj me nihče ne vprašuje za pojasnilo, ker je meni ravno tako nejasna, kakor bo vam.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.00	Din. 100	Za \$ 9.00	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 17.50	Lir 200
\$ 7.25	Din. 300	\$ 43.00	Lir 300
\$ 11.75	Din. 500	\$ 83.00	Lir 500
\$ 22.00	Din. 1000	\$ 165.00	Lir 1000
\$ 45.00	Din. 2000	\$ 345.00	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO BO NAVEDENE CENE PODVSEBENI SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.75
\$ 10.—	\$ 10.85
\$ 15.—	\$ 16.—
\$ 20.—	\$ 21.—
\$ 30.—	\$ 31.25
\$ 50.—	\$ 51.50

Prejimatelj denar v starim kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNOST

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje.

Kišor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vsled naše dolgotrajne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vsa potrebna preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vas, bodisi prošnje za povratno dovoljenje, potni list, vižetje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljamu vam, da boste precej in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)
216 West 18th Street
New York, N. Y.

VABILO na
VRTNO VESELICO
OB PRILIKI
DVAJSETLETNICE
DRUŠTVA ZDRUŽENI SLOVENCİ,
št. 282, S. N. P. J.
Little Falls, N. Y.
V SOBOTO ZVEČER, DNE 18. JULIJA, 1936

PRI DRUŠTVENI DVORANI, 18 SEELEY STREET, LITTLE FALLS, N. Y.

IGRAL BO TAMBURAŠKI ZBOR IZ FOREST CITY, PA., IN MR. JOHN ZORC

Z VSTOPNINO VSE JESTVINE PROSTE, VŠTEVŠI POHANEPIŠČANCI

Vabljeni ste vsi Slovenci iz Little Falls, kakor tudi iz bližnje in daljne okolice. — V slučaju slabega vremena se vsa prireditev vrši v dvorani.

Vstopnina za odrasle — 75c
Otroci pod 14 letom — 25c
Vsa vrsta uljudno vabi —
DRUŠTVENI ODBOR

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FRANC MILČINSKI:

O GOSEH

Rajnik doktor Cmok — Bog mu daj dobro! ako ne bi bil že umrl, še bi lahko živel — zdravnik je bil in drugače pa meten človek, kar se tiče jedi in pijače. Ta je večkrat dejal: "Raca je čudna zver, ene je premalo, dve sta preveč!"

In so mi tudi drugi potrdili, da ima raca resnično to napačno, in so bili gospodje taki, da so imeli bogate izkušnje in so poznali svet.

Osebnosti stiki z racami so prepričali, da bi mogel izraziti samostojno svoje mnenje.

Drugače je z gosmi. Zastran gosi nisem navezan na izvestila z drugih strani, ampak sem čestokrat v položaju, da z njimi občujem iz lica v lice, in jih poznam in lahko na podlagi lastnega spoznavanja točno izjavljam in določeno: Gosi nimajo imenovane napake, ena ni premajhna za enega samega! In sem se sploh prepričal, da so gosi dosti inteligentnejše od rac. Pravijo: Gosi so požrešne. Ne rečem, da niso. Ali so lahko inteligentne navzlic požrešnosti, požrešnost in inteligencija se ne izključujeta druga druge, to nas uči vsakdanje življenje, ni treba da bi po imenu navajal zgledov.

Na razpolago mi je ugodna prilika, da proučujem gosi in to v živem stanju. Imam prijatelja, ta je kaznilniški upravitelj v Belem Varošu, Oskar mu je ime, toda ni tako mlad, kakor bi človek sodil po njegovem imenu. Tjakaj večkrat pridem — povsod je dobro, da ima prijatelja, v kaznilnici tudi, nič se ne ve, kaj lahko človeka zadene.

Prijatelj Oskar je velik ljubitelj narave in posebno ptictev, pa gji tudi gosi.

Ob kaznilnici je precejšnjo dvorišče, jatknikom služi za vsakdanjo šetnjo, par krompirjev tudi rase na dvorišču in dve, tri salate. En kot pa je zagrajen z nizkim plotom, za tem plotom je gosem urejeno bivališče in imajo v tla vdolan čeber z vodo. Kajti gosi žive tako v vodi kakor na kopnem in so v tem pogledu dvoživke

in bi bile pravzaprav močno podobne žabam, da niso žabe očitno drugačne.

Tri so, eden je gosjak, dve sta pa nežnega spola. Stare so po dva meseca, pa tehta gosjak že pet kil in pol, teža drugih dveh tudi ni dosti manjša.

Mislim: Ta okolnost najbolj jasno dokazuje inteligentnost te živali. Po mojem skromnem mnenju se inteligentnost v obče razodeva v tem, da zadevno bitje čim bolj stremi za izpolnitvijo svojih dobrih svojstev, služil mu v dosegu onega cilja, ki mu ga je modra stvarnica postavila na tem svetu. In se obeta tem gosem spriče njihove inteligence jako lepa bodočnost. O sv. Martinu bodo tehtele oskubljene vsaka svojih deset kil kakor nič in bodo same masti imele vsaka pet kil, kilo po dvesto kron, če ne bo cena za mast že višja. To je jako lepo!

Če pristopiš k plotu, koj prično gagati in vratove iztegovati proti tebi, pa če jim ponudiš šop salate, bodo segle po salati in bolj redko kdaj po prstih. Največjega občudovanja je pa vredn to-le: salato neso v kljunu k čeburu, jo pomočijo v vodo in šele tako zabeljeno pojedjo.

Ne store to vsakokrat, nego kadar jih laš prime sla po salati, pripravljivi z vodo. Skratka, dejstvo je: gosi si znajo jed pripravljati — tukaj se pa že pričneja kultura.

Če jim moliš prazno roko brez salate, grede v opozicijo in so hude in sikajo.

Toliko govore dandanes in pišejo o hipnozi, hotel sem gosi hipnotizirati, pa so me najprej postrani pogledale z enim očesom, potem so me kavsnile v prst. Niso se dale, niti ne oni dve od nežnega spola, in je to jako častno spričevalo za njih duševno stanje.

Po navadi jih ima pod svojo komando kmetiška ženska v beli platneni obleki, širok moški obraz ima in kadar se smeje, kaže močne zobe. Tončka ji pravijo in so ji gosi brezpogojno vdane. Odpre jim vrat-

ca, gre v drugi kot dvorišča in rahlo zažvižga, na ta njen žvižg se dvignejo in kakor burja srfotajo k njej in se smukajo okoli nje s svojimi vratovi in kar gostole od blaženosti, če katero poboža. In kamor potem gre, varno stopajo za njo druga za drugo in se ne bi izgubile od nje, pa naj bi jih mikala še tako sočnata paša. In jih nikdar ne imenuje gosi, nego jih kliče: "Moje belke!" in svoje kosilo deli z njimi.

Moja prijateljica Oskar je oženjen, njegova gospa je prijetno rejena in tudi drugače vrlo inteligentna. Rekel sem, kako ganljivo je pravzaprav tako prijateljsko in zaupljivo razmerje med človekom in živaljo. Pa mi je gospa povedala, kolikšne križe je imela lani s Tončko zaradi gosi. Lani so redili le eno in ko se je bližal sv. Martin, je bilo kar smešno videti, kako jo je Tončka milovala in zraven si brisala solze. Venomer jo je imela v naročju in jo gladila in je gos privijala svoj vrat ob njenega in sta čebljali obe enako.

Pa ko je prišel odločilni dan, je bila vsa prepadena in bolna. Še oskubsti ni marala zaklane niti ne je videti mrtve, kaj šele da bi pokusila pečeno, in je bila izvrstna s celim krompirjem in z zeljnato salato. Cel mesec je žalovala za njo.

Odgovoril sem, da se tudi po mojih skromnih izkušnjah na tem polju gosji pečenki jako prilega zeljnata salata in je lahko tudi kak fižol vmes. Hkratu sem čestital gospe, da ima tako dobrosrčno in z življajo usmiljeno služkinjo — take so redke!

"O," je dejala gospa, "saj ni služkinja, kaznjenska je, pa ji je ukazano delo na kaznilniškem dvorišču. Kaznjenska je s Štajerskega je doma ali iz Prekmurja, svojemu otroku je prerezala vrat z navadnim pipcem in je otroka zakopala v hlevu, pa ga je izgrebel pes. Pravijo, da ima od poprej tudi že enega na vesti. Štiri leta je dobila — saj jih bo skoro doslužila. Čuješ, Oskar," se je obrnila k soprogu, "kdaj gre Tončka ven?"

"Bliznji teden bo izpuščena."

"To je strašno!" sem dejal in sem mislil na kaznjenko.

"O," je rekla gospa in je mislila na gosi, "saj bo kmalu zopet nazaj. Je sama obljubila, da se vrne. Tistemu dedcu, je rekla, ki jo je spravil v nesrečo, tistemu dedcu mora še dati spominek, da mu ga bo dovolj za vse žive dni. Potem pride zopet k gosem, pa jo naj zapro za vse žive dni!"

STOPA PO MLEČNI POTI



MISS WENDY BARRIE, Republic Pictures zvezdnica nastopa v "Ticket to Paradise"

Večina hollywoodskih zvezdnic pije mleko, ker so spoznale, da jih obdrži živahne in lepe, ne da bi do dale težo svojim lepim, romantičnim postavam. Lani je tisočero newyorških žensk sledilo dijati Mlečni Poti... prepričale so se, da s pitjem mleka lahko varno in gotovo hujšajo.

Pišite po knjižico "The Milky Way" sedaj! Je zastoj. Popolna dijeta za hujšanje in navseti za lepoto. Pošljite dopisnico z vašim imenom in naslovom na: Bureau of Milk Publicity, Albany.

THE STATE OF NEW YORK



KONJ V JUŽNI AMERIKI

Španski osvajalec Pedro de Mendoza je leta 1535 pripeljal iz Španije v Južno Ameriko prvih 70 konj. Poprej tamkajšnji Indijanci te živali sploh niso poznali. Ko je leta 1541 opustil svojo naselbino Buenos Aires, je tamkaj pustil večino svojih konj. Ker se za te živali potem nihče več ni brigal, so konji pobegnili v stepe, kjer so podivjali. Toda še istega leta je Alvar Nunez Cabeza de Vaca pripeljal novih 40 konj v Assuncio, kamor pa je prišlo le še 25 živali, ker so vse druge med potjo poginile. V tej koloniji so bili tedaj konji silno dragi. Še leta 1551 je moral osvajalec Iraka za mladega jezdnega konja, ki ga je kupil v Assuncionu, plačati 4000 zlatih pezov. Toda naselbine so zdaj rastle, zdaj so jih zopet opuščali, vojske so pritiskale, naseljenci so se preseljevali sem tja. To vse je povzročilo, da je veliko konj izgubilo svoje gospodarje, nakar so podivjali. Zato so že 45 let potem, ko so v Južno Ameriko pripeljali prve konje, cenili število divjih konj med Andami in obalo Atlantskega oceana na 100.000 glav. Teh konj so se kmalu začeli posluževati tudi Indijanci ter jih uporabljali v bojih in na lovih.

V ZNAMENJU HUDE VROČINE

MOOSEJAW, Sask., Kanada. — 13. julija. — Farmer E. Dumont je imel v kositerni škatlji na oknu nekaj jajc. V škatljo se je upiralo sonce. — Včeraj popoldne zasliši farmer čivkanje. Pogleda na okno in se začudi. Iz jajc so se izvalila piščeta.

RAD BI ZVEDEL

za sledeče tri rojake: ANTON TOLAR, TOM REBEC in JOZEFA POKLUKAR. — Čimprej naj se mi oglase, za kar jim bom zelo hvaležen. MIKE POKLUKAR P. O. Box 157 Vandling, Pa.

L. Ganghofer: Grad Hubertus :: Roman ::

7

"In vendar bi si bila morala dopovedati, da sem na varnem, saj poznam našega Franceta! Toda v svojem norem strahu sem ga morala..." prenehala je ter se ozrla kvišku. "Kako pa se je to prav za prav, da ste bili tako hitro nared?"

"Za to se moram zahvaliti svoji pridnosti. Že od jutra tukaj delam."

"Delate?" Viditi je bilo, da ne razume pomena teh besed. Tedaj je opazila umetnikovo orodje.

"Ah, slikate!" Po spoštljivem občudovanju, s katerim je opazovala svojega mladega rešitelja, se je opazilo, da ima v njenih očeh živahen in razborit umetnik skoraj prav tolikšno veljavo, kakor ji je imel pri grajski gospi nekoč v starih časih junaški vitez, ki je premagal zmaja.

Radovedno je poškilila na platno v okviru, ki je bil naslonjen na zid. Mladi slikar ni bil videti domišljav, drugače bi si bil znal tolnačiti ta pogled.

"Tudi mene je iznenadilo neurje, ko mi je šlo delo najbolj od rok," je pripovedoval. "In dolgo uro sem moral sedeti tukaj pod vrati. Toda bilo je krasno opazovati takole iz srede jezo narave... vedno je lepa, pa naj se smehljaja ali srdi, še skoraj lepša je v svojem srdn kakor v svojem miru. Kadar jo takole gledam, kako divja, tudi čim, da sem se ji v takih trenutkih bolj približal kakor ob sončni uri. V soncu stoji pred menoj kakor skrivnost v pestrem oblačilu. V viharju pa vidim orjakinjo, kako si trga krinko pred mojim pogledom. — Zrem ji v burno utripajoče srce in zdi se, da se pretaka vame nekoliko njene moči." To je izrekel tako mirno, kakor govorimo o razumljivih stvareh.

Katica se je pa začudeno ozrla vanj. Srečal se je s tem pogledom in nalahno so zardele njegova medla lica. "Ko je minilo, sem začul hudournik in brž sem stekel doli. Bilo je krasno videti, kako je tale nedolžna vodica v nekoliko minutah zrasla v rjovočo pošast. Pa ko tako stojim, zapazim tamle nenadoma lovca, kako prihaja z vami v naročju iz gozda. Bila je tako dragocena slika, da sem jo poizkusil ujeti z nekoliko potezami." Potipal se je po žepih. "Kje jo le imam?" zdajci se je prestrašil "O ti, ljubi Bog!" in z velikimi koraki je odhitel k potoku. Osuplo se je ozrla Katica za njim. Komaj je pa bil izginil med dreveim, je že smuknila k stojalu ter ga dvignila s tal. Vendar se pa ni nič kaj čudila, ko je ogledovala začeto delo. Pričakovala je bila, da bo odkrila nekaj čisto izrednega, namesto tega je pa vide-la le zmešnjo še mokrih barvnih lis, ki so se v blestečih različicah medsebojno prepletale in komaj dopuščale razpoznavo načrta slike: jarko obseščeno skalno steno in na njenem podnožju samostan v morju migljajoče svetlobe, ki je sijala skozi drevesno vejevje. Vešče okno bi bilo zastrnelo nad močjo in smelostjo, ki sta se očitovali v tem hitrem ujemu slikarskega nastroja. Katica je pa zelo razočarana prislonila stojalo zopet k steni. Še bolj se je vznevoljila, opazivši, da se je z orokavičenimi

prsti dotaknila mokre barve. "Fej," je godrnjala ter si drgnila prste ob steno.

Komaj se je bila zopet vsedla na klop, ko je prišel on od obrežja navkreber, držeč v roki sivo knjigo, ki jo je skrbno snajil z žepnim robeem.

"Na srečo je zelo ugodno padla, ko sem jo odvrget, da bi imel prazne roke," je smehljaje dejal, nato je odprl knjigo in ji jo je ponudil.

Vzklík veselega presenečenja se je utrgal ob pogledu na list s Katičinih ustnic. Sicer sta bili obe postavi naznačeni le z bežičim potezami, toda vsaka črta je bila na svojem mestu in mala sličica je gorko živela v privlačnem čaru svoje lepe resničnosti.

Vsa srečna se je Katica nagajivo ozrla v umetnika: "Ali je bilo res tako čedno kot tukaj?"

Pogledal jo je: "Tole vendar ni čisto nič! Tole je pepel, kar sem videl, je bila luč, barva, nekaj povsem nepopisno lepega." Zamizal je ter se dotaknil s prsti prosojnih vek.

"Toda tu je, za gotovo! Vem, da bom spravil na dan."

Sumeče je zavel večerni veter preko skal. Drevesno vejevje se je pozibavalo in otrselo deževne kaplje.

Prestraženi je Katica pokrila z roko skicirke, zakaj dvoje kot solza velikih kapelj je bilo padlo na list. In ko je veteč zopet zalomastil po drevju, je Katica poskočila in odbežala v hišico. Mladi mož je šel za njo in že je sedela tam ob surovo stesani mizi ter pazljivo brisala z rokavico kaplje s papirja.

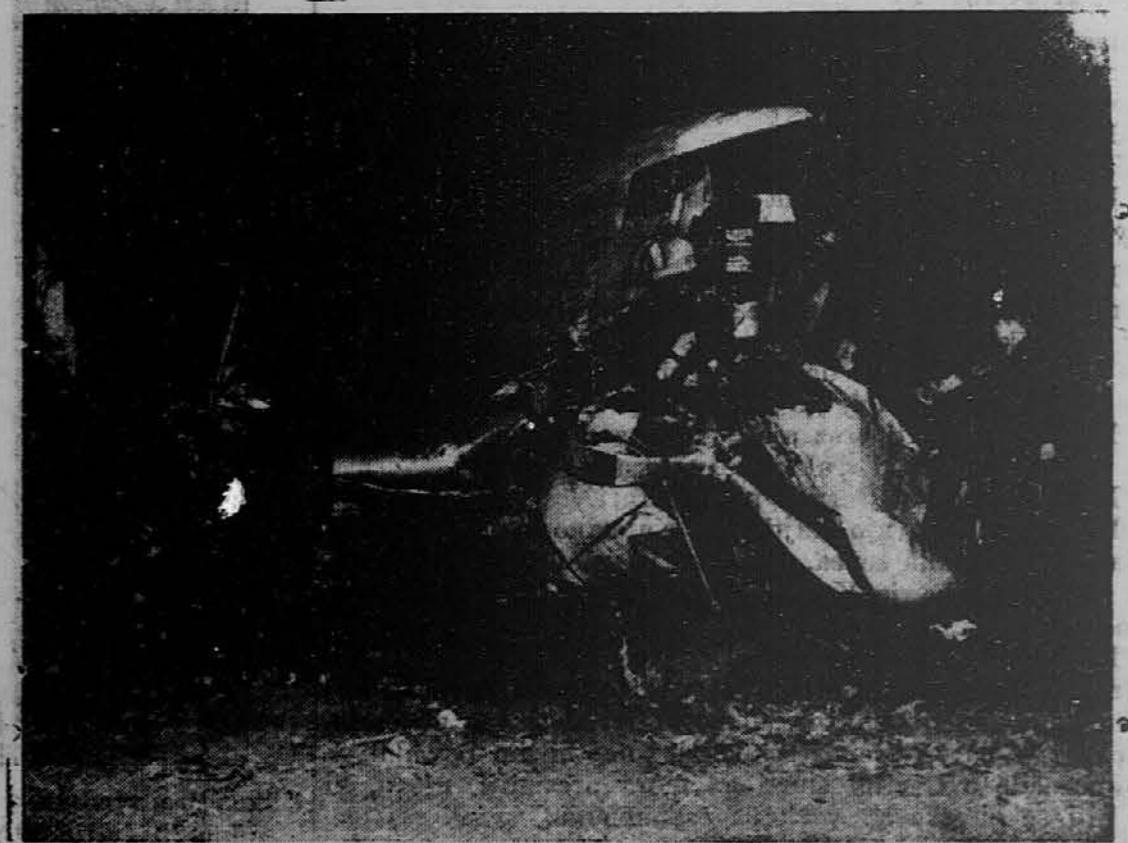
"Nič ni škoda!" je smehljaje zatrjevala, držeč knjigo posebno proti svetlobi okna. "Le malo se še vidijo vlažna mesta." Zopet se je zatopila v opazovanje sličice, nato je pričela listati nazaj po skicirki. Nekaj študij je občudovala, ko je zdajci pogledala in v zadregi vprašala: "Ali smem?"

Smehljaje je prikimal ter stopil na njeno stran. Luč, ki je padala skozi vrata in okno, je že imela v zaprtem prostoru kopreno začejajočega se mraka.

Čudovito razpoloženje je velo med zidovi ter pripovedovalo o ugaslih spominih. Zraven mize sta stali samo dve nerodni leseni klopi v praznem prostoru. Vendar pa je bilo opaziti, da je v preteklosti ta kazal prijaznejšo sliko. Strop je še pokrivala nožna rožasta tapeta. Toda dežnica, ki je bila udrla skozi strešne luknje, je bila napravila grde madeže. Tudi na stenah so se viseli kosi tapete, pokriti s stotinami imen. Kdor je tu med letom iskal zavetja pred soncem in dežjem, nedeljski gostje, turisti, lovci, planšarice, drvarji in čolnarji, vsi so se čutili prisiljene, da ovekovečijo svoja imena na teh potrpežljivih stenah. Mnogo imen je bilo po dvoje, obkroženih s sreem. Ali so se bile izpolnile sanje, ki so govorile iz teh risarij? Ali pa se je bilo življenje zavalilo preko njih kot gladeči železni valjar preko cestnega gramoza? Za marsikom, ki je bil pred letom in dnem napisal svoje ime na to steno, ni morda nič drugega več preostalo kot samo ime.

DALJE PRIDE

ZRAKOPLOVNA NESREČA



Ostanki velikega letala, ki je padlo na prazen lot v Chicagu. Na njem se je nahajalo dvanajst potnikov in trije člani posadke. Po čudnem naključju so bili le malo poškodovani.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslovja je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja je leto. Da nam pripravite nepotrebne dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin
COLORADO: Pueblo, Peter Cullg, A. Sattler
INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič
ILLINOIS: Chicago, J. Berčič, J. Lukančič
KANSAS: Girard, Agnes Močnik
MARYLAND: Steyer, J. Černe
MICHIGAN: Detroit, Frank Stolar
MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouše
MONTANA: Roundup, M. M. Paulan
NEBRASKA: Omaha, P. Broderič
NEW YORK: Gowanda, Mari Strubša

- Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger
OHIO: Barberton, Frank Troha
PENNSYLVANIA: Broomfield, Anton Ipavec
WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Škaf
WYOMING: Rock Springs, Louis Tauchar

UPRAVA "GLAS NARODA"

(2x)

Srčna stiska

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

50 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Ves ginjen ga baron opazuje. Kolikokrat je stal poleg te postelje s sreem, polnim bojazni, ko je v idel, kako se je mladi mož boril s smrtjo, da so skoro že vsi izgubili vsako upanje — toda sedaj je bilo najhujše premagano. Po težkih tednih skrbi se je zopet nasmehnilo upanje.

Tedaj pa Katarine ni bilo več k njegovi postelji, ko se je enkrat zavedel. Samo skrivaj je prihajala vsak dan, da je vprašala, kako mu gre. Prosil je barona in usmiljenko, da bolniku ničesar ne povesta, da mu je stregla; ni hotela, da bi o tem kaj izvedel, četudi je, kadar se mu je bledlo, slišala, kaj mu je bila, da jo navzlic Gerte vendar ljubi!

Baron ji je bil kot drugi oče, sama pa njemu kot hči in že davno je zaupni "ti" med njima izpodrinil "vi". Baron je vedel, kaj je bilo v njenem srcu; nobena njena kretnja mu ni ušla, in nič več mu ni bila tajna njena ljubezen do Krafta.

Pogosto je ž njo govoril o Gerti. Bila mu je boleštna tolažba, da je imel saj koga, pred katerim je mogel stresti svoje srce in to mu je Katarina povrnila z vso otroško adadnostjo.

Baron pa se je bal trenutka, ko ga bo Kraft vprašal o preteklosti in da se za nekaj časa izogne takemu vprašanju, mu pripoveduje, da je njegova žena s hčerjo za nekaj časa odpotovala. Kraft na to ni odgovarjal, toda baron je dobro opazil, kako olajšan se je oddahnil.

Dolge, dolge tedne je ležal Kraft. Minil je Božič in bil že januar. Konečno je smel vstati. Toda kako slaboten je bil sicer tako močni mož! Baronu stopijo v oči solze, ko vidi, kako težki in naporni so mu njegovi prvi koraki, kako bled in upadel je njegov obraz, iz katerega so njegove oči gledale nenavadno velike.

Toda postajal je vedno boljši; zdravnik je bil zelo zadovoljen in rekel, da bo le še nekaj tednov in bolnik bo mogel odpotovati na jug. Predlagal je kraj na Rivieri, da se izogne premenljivemu pomladanskemu vremenu na severu.

Kraft je glede tega hotel nekaj reči; toda baron mu besedo preseka in pravi med žarenjem svojih oči.

"To bomo napravili — in veste, kdo vas bo spremljal? Nič ugovarjati gospod Kraft. Jaz, jaz sam grem z vami; in takrat bova Monte Carlo pošteno preobrnila. Od tu moreva biti oba odsotna; pri starem Vosu je vse dobro preskrbljeno."

"Toda, gospod baron, to vendar ne gre!"

"In zakaj ne? Vse gre!"

"Moji stariši, gospod baron," in naenkrat preneha in senca mu leže na obraz. "Moji stariši, ali jih imam še pravico tako imenovati, za kar sem jih do sedaj smatral? Kdaj mi bodo vendar pojasnili, gospod baron? Čimbolj o tem premišlujem, tembolj mi stoji pred očmi oni dan, ko sem zbolel. Ne, niso bile sanje v vročici — to predobro vem."

"Kraft, kaj ne, vi veste, da vas imam rad?"

Mesto odgovora prime njegovo desnico in ves srečen prikima.

"No, dobro, sedaj mislim, da ste tudi vi meni dobri in zato vas prosim iskreno, da molčite o vseh teh stvareh, kadar boste zdravi, boste vse izvedeli, še predno odpotujete. To vam obljubim. Tako, tega je sedaj konec in nobene besede več."

"O, še, gospod baron, še eno vprašanje — zakaj pa gospodična Bergerjeva ne pride več?"

In ni mogel ubraniti, da mu ne bi kri šinila v obraz.

"Ali hrepenite po njej?" Šaljivo preti baron s prstom.

"O, kdo bo takoj zato rdeč! No, bomo videli, ako pride tujtri, ako boste danes pridni."

Naslednjega popoldneva, ko je Kraft sedel v svojem udobnem naslonjaču, nekdo tiho potrka na vrata. Na njegov "notri" se vrata odpro in na pragu stoji Katarina.

"Gospica Katarina," pravi tiho Kraft.

Obotavljaje se stopi Katarina bližje. Ko mu ponudi roko, jo Kraft prisrčno pritisne na svoje ustnice in ta kretnja ji pokaže toliko hvaležnosti in sreče, da mu jo zardela odtegne.

"Šele danes smem enkrat videti, kako vam gre," pravi, kot bi se hotela nekoliko šaliti. "Lep strah ste nam pripravili; na vas smo mogli biti hudi."

"Meni gre dobro — samo če vas morem videti, gospica Katarina!" In iskreno počivajo njegove oči na njej, ki tako lepa stoji pred njim svoji priprosti črni obleki. "O, s čim sem zaslužil, da ste se tako žrtvovali za me?"

"Jaz, se žrtvovala? Kako?"

"Da, ali mislite, da ne vem, kako ste marsikateri dan stali poleg moje postelje in ste mi stregli? Četudi ste usmiljenki in baronu prepovedali o tem govoriti — vašo prisrčnost sem občutil."

Katarina ne odgovori in Kraft jo še vedno gleda, da jo nekoliko prime zadrega, in da se je otrse, primakne stol in sede poleg njega ter prične pripovedovati.

"Pomislite, gospod oskrbnik, že od prvega januarja je moj brat V iljem doma, in sicer za vedno. Vse nazadnje ne bi šlo več tako dobro, odkar je naš dobri oče umrl. Prav vesela sem, da je Viljem doma; o Veliki noči mu bo mati izročila posestvo. Lota je po Božiču zopet šla k teti v Draždane, ker ne more biti brez nje. Lota se je tam tudi popolnoma privadila; mestni zrak ji zelo prija —"

"Ravno tako, kot Gerti," pravi Kraft. Pogovor je moral enkrat obrniti na njo, kajti med Katarino in med njim je morala izginiti vsaka senca. O, vse je vedel prav natančno. Videl je tudi, kako je Katarina prebledela, ko je imenoval Gertino ime.

"Da," pravi Katarina komaj slišno.

Srce ji prične divje utripati. Ako vpraša po njej, kaj naj mu odgovori? Enkrat je moral izvedeti vso strahoto. Kolikokrat je baron premišljeval, kdaj naj bi mu povedal — kajti sporočilo o Gertini smrti ga mora presuniti, njega, ki mora biti še obvarovan vsakega razburjenja.

"Kje je sedaj?" vpraša Kraft.

"V Kaseln," laže Katarina.

Malo neverjetno jo pogleda.

(Dalje prihodnjik)

MEDVEDKA IN NJENI MLADIČI

Znano je, da medvedka svoje mladiče skrbno varuje ter da kar zdivja, kadar vidi, da so njeni mladi v nevarnosti. Zato je najbolje, da se človek medvedki z mladiči na daleč ogne. Prav zato pa tudi tako malo vemo, kako medvedka svoje mladiče odgaja, če smemo to stvar kako nazivati. V velikih ameriških prostih živalskih parkih, kjer živijo žive takorekoč svobodno življenje, čeprav v bližini ljudi, so se medvedki ljudje tako navadili, da se človeka več tako ne boje. Zato je tukaj opazovanje bolj lahko. Tako so torej tudi opazovali v teh naravnih parkih medvedke lahko bolj natančno ter njihovo življenje bolj natančno opisali.

Rečeno je že bilo, da medvedka svoje mladiče brani zoper vsakega sovražnika tako ali pa še bolj pogumno kakor levinja. S svojimi mladiči pa ni vedno preveč nežna. Če jo mladiči takoj ne ubogajo "na prvo besedo," kakor bi človek dejal, jih začne s svojo šapo neusmiljeno pretepati. Da takle medvedji udarec boli, si lahko mislimo.

Toda mali medvedek si zna pomagati. Kadar ima slabo vest in pričakuje batin, se zvije v klopčič ter stari pokaže tisto stran svojega telesa, ki je manj občutljiva za krepke udarce. Medvedka krepko udari, da se mladičev klopčič kar strklja v stran. Človek bi mislil, da je sedaj mladiča konec. Toda njegova debela koža in pa naravna gibčnost mu že pomagata, da hitro preboli. Mladič nekaj časa sicer mlo joka in rjove. Čez nekaj minut pa bolečine prenehajo, nakar se zopet začne igrati, kakor bi nič ne bilo.

Mladiči, ki jih je navadno 2 do 3, sesajo zelo dolgo, večasih celega pol leta. Ampak k svojim obrokom morajo prihajati ob pravem času, ker se v teh stvareh medvedka prav nič ne šali ter zahteva red in natančnost. Naravoslovec je nekoč opazoval tale prizor ter ga opisal v časopisu "Nature Magazine". Nekoč sta se mladiča pri igri tako zamotila, da sta pozabila za hrano. Ko se jima je približala stara, se nista nič zmenila za njo, ampak sta se kar naprej igrala in prekleevala. Začela ju je vabiti in kličati, kar ju pa ni prav nič ga-

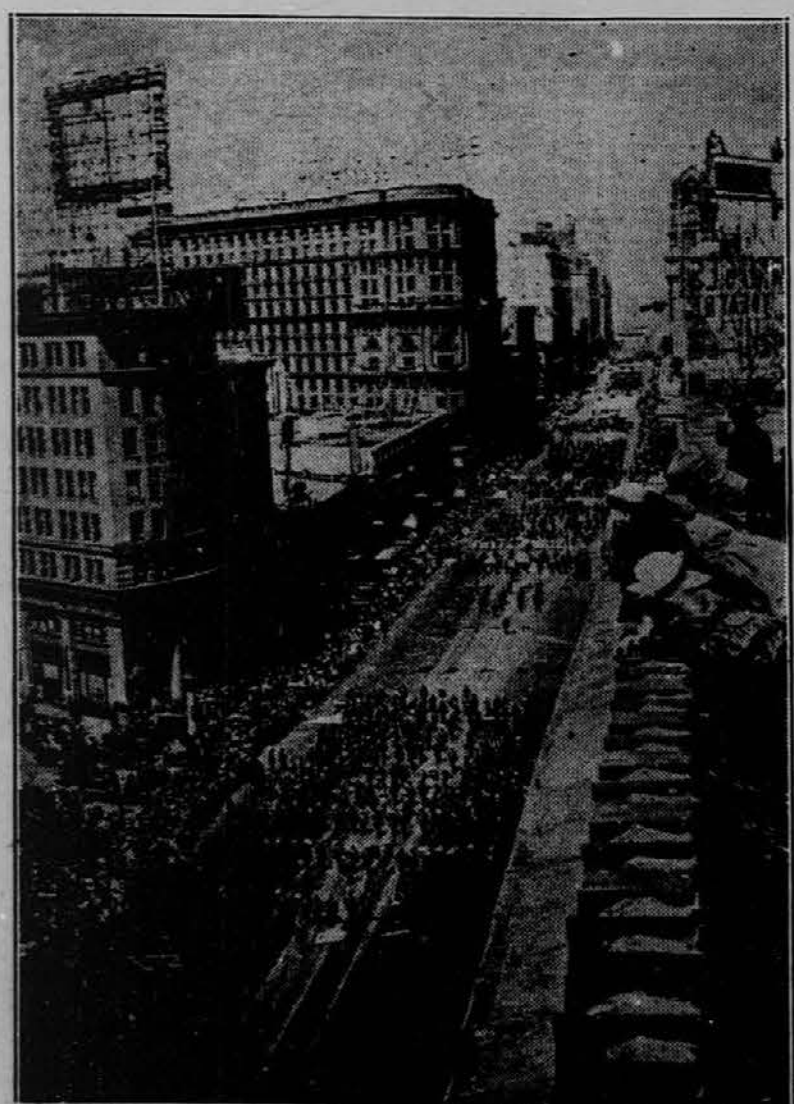
nilo. Ko pa sta videla, da se je stara razjezila ter da se jima bliža z namenom, da ju kaznuje, sta se šele spametovala, a bilo je prepozno. Zato sta naglo splezala na drevo, kakor sta se bila od matere naučila, kadar preti kaka večja nevarnost. Tam gori sta obsedela ter vsa preplašena gledala doli, kaj bo sedaj. Stara je res začela plezati za njima. V skrajni sili pa sta mladiča plezala še višje, dokler nista bila čisto na koncu glavne veje. Tu sta mirno obsedela, kakor bi vedela, da je veja za nju dva in staro prešibka.

Opazovalec pripoveduje, kako sta se mladiča oddahnila, ko sta videla, da medvedka ne more tja gori za njima. In res je medvedka splezala nazaj na tla ter tal grozeče godrnjala navzgor. Ko pa to godrnjanje ni nič pomagalo, je začela prijazno vabiti. Toda medvedka nista zaupala tej prijaznosti, ampak sta lepo obsedela med vejevjem. Tam sta ostala do drugega jutra. Sedaj se je medvedki zazdelo že vse prenemurno in kar je odšla, ne menec se več za svoja dva mladiča.

Tega pa sta se mladiča ustrašila. Naglo sta splezala z drevesa ter odračala za materjo, glasno vekajoč in evileč. Toda ves jok jima ni nič pomagal. Starica ju je sicer počakala, toda jima najprej naložila zvrhano mero batin, da sta kar tulila od bolečin. Ko je bilo to opravljeno, ju je mirno pustila k sebi, da sta sesala. Nato sta mirno zaspala v njenem naročju.

Medvedka zelo ljubi snago, ki jo vtepa tudi svojim mladičem zlepa in zgrda. Pridno jim z jezikom čisti njihove kožuhe ter jih že na vse zgodaj uči plavati. Kdor se boji vode, mu nič ne pomaga. S krepko bruca stara pošlje v vodo, kjer mora kobacati toliko časa, da začne plavati. V nasprotju z medvedko pa je medved kaj slab oče in vzgojitelj. Svoje mlade bi najrajši kar lasal in pretepal. Zato jih medvedka nikdar ne pušča same, če je samec kje blizu. Kadar mladi toliko dorastejo, da si sami lahko pomagajo, jih stara zapodi in posledje do prihodnjih mladičev hodi svoja pota.

PREPAREDNESS PARADA LETA 1916



Slika Preparednes parade, ki se je vršila v San Franciscu dne 22. julija 1916. Tekom parade je nastala eksplozija, ki je zahtevala smrt več oseb. Atentata je bil obdolžen znani delavski voditelj Tom Mooney, ki je še sedaj zaprt. Pretežna večina javnosti je prepričana, da je bil obsojen ponedolžencem.

PRIDITE V JUGOSLAVIJO

7 dni do vaše domovine, če potujete na ekspresnih parnikih

BREMEN EUROPA

Brzi vlak v Bremerhaven z jamči udobno potovanje do Ljubljane

Alli potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:

COLUMBUS

HANSA - DEUTSCHLAND HAMBURG - NEW YORK

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga

Za pojasnila, vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

57 BROADWAY, NEW YORK



Na parnikih, ki so debelo tiskani, so vrše v domovino izleti pod vezlavlom izkušnega spremljevalca.

16. julija: Aquitania v Cherbourg Bremen v Bremen

18. julija: Rex v Genoa

23. julija: Europa v Bremen Ile de France v Havre Beregarria v Cherbourg

25. julija: Vulcania v Trst

29. julija: Queen Mary v Cherbourg Washington v Havr

1. avgusta: Champlain v Havre Bremen v Bremen

5. avgusta: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre

8. avgusta: Europa v Bremen Rex v Genoa

12. avgusta: Manhattan v Havre Queen Mary v Cherbourg

13. avgusta: Ile de France v Havre

15. avgusta: Paris v Havre

19. avgusta: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre

20. avgusta: Vulcania v Trst Bremen v Bremen

21. avgusta: Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa

28. avgusta: Queen Mary v Cherbourg Washington v Havre

28. avgusta: Ile de France v Havre Europa v Bremen

SVARILo DEKLETOM, NAJ NE PRIHAJAJO PO SLUŽBO V NE WYORK.

Velika ameriška metropola še vedno privablja nezaposlene ljudi iz drugih mest. Prihajajo sem trumoma, da le najdejo, da je tukaj še težje dobiti dela kot doma. Ako ostanejo brez sredstev, najdejo, da niso upravičeni do relifa, ker za to se zahteva predhodno bivanje dveh let. To velja zlasti za tuja dek-

leta. Ako najdejo kako delo, je navadno ob tako nizkih mezdah, ob katerih newyorkska dekleta, ki stanujejo tukaj s svojimi družinami, ne morajo delati. Majhna plača pa jih izpostavlja slabim stanovanjskim razmeram, slabi prehrani in splošnim demoralizatoričnim vplivom, ki so spojeni z nizkim živlenskimi standardom. Nekateri brezvestne posredovalnice dela imajo navado pošiljati izvenmestna dekleta na hišno delo dolgih ur in nizke plače, kakršne mestna dekleta odklanjajo. Po enem mesecu dostikrat ne morejo več vzdrževati in dekleta si poiskujejo dela drugje, tako da ves zaslužek gre za pristojbino posredovalnice. Kake nevarnosti pa pretijo ubogemu dekletu brez sredstev v tujem velemestu, si lahko vsakdo predstavlja.

Zato se je 112 socialnih organizacij v New Yorku nedavno združilo in izdalo svarilo dekletom, naj ostanejo proč od New Yorka.



Pišite nam za cene voznih listov. SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 W. 18th St., New York

stov. rezervacijo kabin in pojasnila za potovanje.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

ROMANI

(Nadaljevanje.)

SVETLOBA IN SENCA, spisal dr. Fr. Betela. 176 strani. Trdo vezano. Cena 1.20

Naš znani pisatelj Detela je s tem svojim delom zopet posegel v naše preprosto življenje ter izborni orisil značaj, ki nastopajo v njem.

TARZANOV SIN. Vezano 301 strani. broširana .90

TARZAN, SIN OPICE. 302 strani. broširana .90
Pisatelj Edgar Rice Burroughs je v svojih delih o Tarzanu obdelal snov, kakršne ni obdelal pred njim še noben pisatelj. Njegova dela so prestavljena v vse kulturne jezike ter ne zanimajo samo mladine, ampak tudi odrasle.

TATIČ, spisal Franco Bevk. Trda vez. 86 str. Cena70

Naš izboren primorski pisatelj nam daje v tej knjigi dve povesti, ki jih je posvetil svoji materi.

TUNEL, spisal Bernhard Kellermann. 295 str. Cena 1.20

Globoko pod zemljo vrtajo orjaški stroji tunel med Evropo in Ameriko. Cele armade delavcev se zarivajo vedno globlje v osrčje zemlje. Sredi dela zaloti gradilnoje strahovita katastrofa, katere žrtev je na tisoče in tisoče delavcev. Toda železna volja inštrinja Allana ne odneha, dokler ne steče med Evropo in Ameriko globoko pod oceanom prvi vlak.

VEČERNA PISMA, spisala Marija Kmetova. Trda vez. 51 strani. Cena75

Knjiga vsebuje petnajst pism, ki jih preveva iskreno občutek. Pisma govore o sanjah ženskega srca, o ljubezni, o sorodnih dušah.

VERNE DUŠE V VICAH, Spisal Prosper Merimee. 80 strani. Cena30

Eden najboljših spisov francoskega mojstra. vzeta iz našega kmetijskega življenja.

V KREMLJIŠKI INKVIZICIJE, spisal Michel Zevaco. 461 strani. Cena 1.30

To je mojstersko delo v svetovni literaturi z nešteti zapletljivi in nasičeno vsebino, da bo navezalo vsakega čitatelja, ki ga vzame v roko.

V METEŽU. Spisala Marija Kmetova. 210 str. Cena 1.-

Pisateljica je v tem romanu globoko pogledala v žensko dušo. Usode petero žensk raznega tipa in značaja se križajo v metežu življenja, iz katerega izidejo vsaka na svoj način.

V GORSKEM ZANOTJU, spisal Anton Koder. 130 strani. Cena40

Zanimiva povest iz prejšnjega stoletja.

VRTNAR, spisal Rabindranat Tagore. 105 str. Trdo vez.75 Mehko vez.60

V knjigi je globovana globoka mirna modrost in srčna plemenitost najslavnejšega indijskega pisatelja.

VOJNMIR, spisal Josip Ogrinc. 78 str. Cena35

Zanimiva povest iz časov prekrščevanja korških Slovencev.

V OKLOPNJAKU OKOLI SVETA, spisal Robert Kraft. DVA DELA. 482 strani. Cena 1.60

Vseskozi napet roman, ki ga čitatelj ne more odložiti, dokler za ne prečita do konca. — Poln najneverjetnejših dogodivščin in zapletljajev.

V ROBSTVU, spisal Ivan Matičič. 255 strani. Trda vez. Cena 1.25

Ivan Matičič je eden tistih redkih naših ljudi, ki ne pozna samo vojne in njenih grozot ter posledic, ampak zna tudi vse pretresljivo opisati.

ZABAVNA KNJIŽNICA. 122 strani. Cena75

Zvezek vsebuje povesti Milčinskega, Premka in Laha. Posebno pretresljivo je spis Milčinskega "Mladih zanikerničev inast življenjskega pisma".

ZADNJA KMEČKA VOJSKA. Spisal A. Senoa, poslovenil L. J. za Ljudsko knjiznico, obsega 378 strani, in je jako zanimivo pisana povest. Cena75

Naročilom je priložiti aenar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne enameke po 1 a: 2 centa. Če pošljete gotovino, reko-mandirajte pismo.

KNJIGE POŠILJAMO POŠTNE PROSTO

Naslovite na: —

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.